HE 35/2018 vp
Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Maa- ja metsätalousvaliokunta 25.4.2018
Työ- ja elinkeinoministeriö
Tuula Manelius ja Lari Anttonen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Alueiden kehittäminen 1/2

- Alueiden kehittäminen on ministeriöiden, maakuntien, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa laaja-alaista ja monitasoista toimintaa maan eri alueiden kehittämiseksi.
- Alueiden kehittämisen tavoitteet määritellään laissa ja kullekin hallituskaudelle määritellään valtioneuvoston päätöksessä aluekehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös).
- Alueiden kehittämistä koskeviin säännöksiin ei esitetä merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Valtion ja perustettavien maakuntien luottamus, vuorovaikutus sekä voimavarojen yhdistäminen koko maan kehittämiseksi tulee nopeasti muuttuvassa maailmassa olemaan erityisen tärkeää.
- Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kuten nykyisinkin alueiden kehittämisen linjausten valmistelusta ja koordinoinnista yhteistyössä muiden hallinnonalojen, maakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.
- Aluetasolla aluekehittämisviranomaisina ovat jatkossa uudet maakunnat.
- Kunnilla ja kaupungeilla on muun muassa elinvoimatehtävänsä vuoksi tärkeä rooli aluekehittämisessä.

Alueiden kehittäminen 2/2

- Lakiesityksessä maakunta on velvoitettu tekemään yhteistyötä alueensa kuntien, erityisesti sen keskuskaupungin kanssa. Myös EU:n lainsäädäntö edellyttää kuntien mukana oloa rakennerahastotoiminnassa.
- Uudeksi valtion ja itsehallinnollisten maakuntien välisen vuorovaikutuksen menettelytavaksi ehdotetaan alueiden kehittämisen keskusteluja. Ne koskisivat esimerkiksi maaseudun kehittämiseen, osaamiseen, saavutettavuuteen sekä kasvupalveluihin liittyviä kysymyksiä.
- Keskustelujen tavoitteena on yhteistyön vahvistaminen, lisäarvon luominen eri osapuolille sekä tuottaa aineistoa maakuntalain mukaisiin maakuntien taloutta koskeviin neuvotteluihin (maakuntalaki 13 §). Aluekehittämisen keskusteluilla voidaan luoda vahvaa valtion ja uusien maakuntien kumppanuutta, jonka yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva Suomi.
- Aluekehittämiskeskusteluja kokeiltiin tämän vuoden alussa ja saadut kokemukset olivat positiivisia.
- Kuluvan EU:n ohjelmakauden ajan rakennerahastohallinnossa sovelletaan pääosin nykyisiä säännöksiä. Vuonna 2021 alkavan ohjelmakauden kansallinen ohjelmavalmistelu voi alkaa aikaisintaan syksyllä 2018. Uudet säännökset valmistellaan yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Mitä ovat kasvupalvelut

- Kasvupalvelu-uudistus kuuluu maakuntauudistuksen kokonaisuuteen
- Kestävää taloudellista kasvua, yrittäjyyttä, yritystoiminnan edellytyksiä, työmarkkinoiden toimivuutta ja kotoutumista edistäviä valtion ja maakuntien TEM hallinnonalan palveluita kutsutaan jatkossa kasvupalveluiksi
- Kasvupalvelut tulevat niiden TEM hallinnonalan palvelujen tilalle, joita ELY-keskukset ja TE-toimistot järjestävät elinkeinotoiminnan ja työllisyyden edistämiseksi
- Kasvupalvelujen järjestämisestä säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista sekä laissa kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa (HE 35/2018 vp)
- Kasvupalvelujen sisällöstä säädetään laeissa, joita koskevat hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle toukokuussa 2018
  - Laki julkisista rekrytointi- ja osaamisen kehittämispalveluista
  - Laki alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta
  - Laki kotoutumisen edistämisestä
- Syksyllä 2018 annetaan HE kasvupalvelujen tiedonhallinnasta

Miten palvelut uudistuvat?

- Erilaisia palveluja erilaisissa toimintaympäristöissä ja erilaisille asiakkaille. Eri maakuntien kasvupalvelujen palvelutarjoomat voivat olla erilaisia
- Henkilöasiakkaiden perusoikeuksien toteutumiseen ja kansainvälisten sopimusten velvoitteisiin liittyvien palvelujen yhdenvertainen saatavuus taataan lailla (työnvälitys, ammatinvalinnan ohjaus, osaamisen kehittäminen, vaikeasti työllistyvien palvelut)
- Maakunnan palveluita voivat tuottaa maakunta (maakunnan liikelaitos), maakunnan yhtiö, markkinoilla olevat yhtiöt ja säätiöt omistuspohjasta riippumatta, elinkeinonharjoittajat
- Maakunnan palveluntuottajat eivät välttämättä tarjoa samoja toimenpiteitä, joista ELY-keskukset ja TE-toimistojen järjestämät työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa edistävät palvelut muodostuvat. Sääntelyn väljyydellä edistetään kasvupalveluinnovaatioiden syntymistä.
- Kasvupalvelu-uudistukselle ei ole jyvitetty säästötavoitetta. Kasvupalvelu-uudistuksella tavoitellaan parempaa vaikuttavuutta entistä monipuolisemman tuotantorakenteen, monimuotoisemman palvelutuotannon, palvelujen räätälöinnin ja innovaatioiden avulla
- Maakuntien palvelutuotannon rakenteet voivat olla erilaisia johtuen maakuntien erilaisista palvelumarkkinoista ja maakunnan valitsemasta tuotannon järjestämisen keinoista.
- Samalla rahalla yksilöllisempiä ja vaikuttavampia palveluja

Maakunnan kasvupalvelut ja kunnan elinvoimapalvelut

HE:llä ei ole vaikutuksia kunnan elinvoimatehtäviin.

Maakunnallisia kasvupalveluita avataan markkinoille ja se avaa kunnillekin mahdollisuuksia.

- Kunnan kokonaan tai osaksi omistama markkinoilla toimiva yhtiö voi
  - ✓ tarjouskilpailun kautta tulla maakunnan valitsemaksi palveluntuottajaksi
  - ✓ ilmoittautua ja tulla hyväksytyksi maakunnan palveluntuottajaksi
- Kunta tai kunnan sidosyksikkö voi tuottaa maakunnan palveluja ainoastaan markkinapuutetilanteessa. Silloin maakunta voi tehdä suorahankinnan kunnalta palvelujen järjestämiseksi.

Kunta ja maakunta voivat hankkia ja yhteen sovittaa kunnan elinvoimapalveluja
ja maakunnan kasvupalveluja allianssissa.

- Allianssi-yhteistyöllä ei voida muuttaa sitä, mitä laissa alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista säädetään.
- Hankintayksikkö/hankintayksiköt kilpailuttavat palveluntuottajat hankintalain mukaisella neuvottelumenettelyllä tai kilpailullisella neuvottelumenettelyllä - > muodostavat allianssin
- Allianssisopimuksessa sovitaan riskien ja hyötyjen jakamisesta

Kiitos